

Asia: VN/12734/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi liittyen pakottamalla solmitun avioliiton kumoamiseen

Avioliiton kumoaminen

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä

Avioliittolakiin lisättävän uuden 27 b §:n säännöskohtaisissa perusteluissa (s. 31) viitataan ulkomaalaislain 54 §:n 7 momentin perusteella myönnettävään oleskelulupaan ja rinnastetaan ulkomaalaislain mukainen kiinteiden siteiden arviointi tuomioistuinten toimivaltaan. Maahanmuuttovirasto toteaa, ettei ulkomaalaislaissa tai lain esitöissä ole määritelty sitä, mitä henkilön kiinteillä siteillä tarkoitetaan. Kiinteiden siteiden arviointiin on vakiintunut käytäntö ja oikeuskäytäntö, jota ei tule ohittaa säätämällä muussa laissa asiasta toisin. Ulkomaalaislain mukainen kiinteiden siteiden arviointi ei liity tuomioistuinten toimivaltaisuuksiin. Avioliittoon pakotetun mahdollinen jatko-oleskelulupahakemus ratkaistaan ulkomaalaislain perusteella, eikä avioliittolaissa tule ottaa kantaa siihen, millä perusteella jatkolupa myönnetään. Maahanmuuttovirasto pyytää sekaannusten välttämiseksi poistamaan säännöskohtaisista perusteluista edellä kuvatun viittauksen ulkomaalaislakiin.

Pakkoavioliittoa koskeva näyttökynnys on asetettu erittäin korkealle. Varsinkin ulkomailla solmituista avioliitoista on vaikea saada näyttöä. Esityksessä ei huomioida sitä, että turvapaikanhakijalta tai kansainvälistä suojelua saaneelta ei voida pakolaisoikeuden mukaan vaatia kotimaan viranomaisilta hankittavaa kattavaa asiakirjaselvitystä. Lisäksi esityksessä mainitut todistajat ovat usein ulkomailla. Myös puoliso, jota esityksessä esitetään kuultavaksi, voi olla ulkomailla.

Esityksessä on asetettu avioliiton kumoamista koskevan hakemuksen tekemiselle viiden vuoden määräaika. Maahanmuuttovirasto on kohdannut tilanteita, joissa avioliitto on solmittu 12-vuotiaana, tai jopa nuorempana, ja tällöin henkilö ei ole viiden vuoden määräajassa ehtinyt vielä täysi-ikäistymään. Jätetäänkö näissä tapauksissa avioliitto kokonaan tunnustamatta *ordre public* -periaatteen nojalla, eikä kumoamista koskevat säännökset tule siten sovellettaviksi? Lisäksi viiden vuoden määräaika on ongelmallinen niille henkilöille, jotka vasta Suomessa luotettavan

viranomaissoojelun ja naisen paremman aseman vuoksi uskaltavat irtautua avioliitostaan, joka on saatettu solmia vuosia sitten.

Ulkomailla alaikäisenä solmitun avioliiton tunnustaminen

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä

Esityksen sivulla 21 (4.2.3.2 ulkomailla alaikäisenä solmitun avioliiton tunnustaminen – vaikutukset kansalaisten asemaan) arvioidaan avioliiton tunnustamiseen liittyvien ratkaisujen vaikutuksia henkilöiden yksityiselämään. Yhtenä seikkana mainitaan se, ettei perheenjäsenillä ole mahdollisuutta saada perhesiteen perusteella oleskelulupaa. Ulkomaalaislain 37 §:n mukaan oleskelulupa perhesiteen perusteella voidaan myöntää myös avopuolisolle, jos puoliset ovat viettäneet yhteistä perhe-elämää vähintään kahden vuoden ajan tai heillä on yhteisessä huollossa oleva lapsi. Siten avioliiton tunnustamatta jättämisellä ei kaikissa tapauksissa ole vaikutusta oleskeluluvan saamiseen perhesiteen perusteella.

Muut huomiot

Onko teillä muuta lausuttavaa ehdotukseen liittyen?

Sivulla 17 kohdassa 4.2.2 todetaan lainmuutoksen vaikutusten kohdistuvan Ulkomaalaisvirastoon. Ulkomaalaisvirasto tunnetaan nykyään Maahanmuuttovirastona.

Kähkönen Jari
Joutsenon vastaanottokeskus

Rimmanen Emma
Maahanmuuttovirasto